

Список джерел інформації

1. Горелов Д., Корнієвський О. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики : аналіт. доп. Київ : НІСД. 2015. С. 16.
2. Грищенко Н. І. Волонтерський рух в сучасній Україні як стратегія розвитку молодіжного лідерства. *Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» Політологія. Соціологія. Право.* Вип. 2 (38). 2018. С. 73–78.
3. Ільчук Л.І., Давидюк О.О., Плечко С.П., Петренко Ю.М., Куц О.І., Голубкова І.В., Штихалюк О.М. Вивчення практики щодо волонтерської діяльності в країнах Європейського союзу з метою її запровадження в Україні: Звіт про науково-дослідницьку роботу. Київ. 2014. 117с. С. 24-26.
4. Капська А. Й. Підготовка волонтерів до соціальної роботи: Навч.-метод. посібник. Київ: Держсоцслужба. 2005. 152 с.
5. Осипова Н. П., Воднік В. Д., Клімова Г. П. Соціологія : підручник. К. : Юрінком Інтер. 2003. 336 с.

Ковальчук А.Є., Шанідзе Н.О.

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
м. Харків, Україна

**ВІКОВІ ТА СОЦІАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ У СПРИЙНЯТТІ КОХАННЯ
МОЛОДЦЮ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**AGE AND SOCIAL DIFFERENCES IN THE PERCEPTION OF LOVE BY
YOUNG PEOPLE IN THE CONTEXT OF THE TRANSFORMATION OF
UKRAINIAN SOCIETY**

Сучасне українське суспільство переживає період глибоких соціокультурних змін, що суттєво впливають на сферу міжособистісних

стосунків, зокрема на уявлення молоді про кохання, шлюб і сімейні цінності. Молоді люди формуються у світі, де з одного боку активно пропагується свобода вибору, саморозвиток і незалежність, а з іншого - відчувається потреба у близькості, підтримці та теплих людських зв'язках. Цей контраст створює внутрішню напругу сприйнятті кохання: воно стає не лише емоційному почуттям, а й складним соціальним явищем, у якому переплітаються очікування, страхи, цінності та культурні впливи. Проблеми сприйняття кохання молоддю є надзвичайно актуальною саме зараз, коли українське суспільство перебуває у стані воєнної, економічної та психологічної нестабільності. Молоде покоління зростає у середовищі підвищеної тривожності, невизначеності майбутнього і глибоких емоційних переживань. У цих умовах любов часто стає водночас джерелом сили і болю, способом самозбереження і втечу від реальності. Вона виконує не лише романтичну, а й адаптаційну функцію – допомагає людині залишатися живою чуттєвою і людяною.

Для того, щоб виявити, як молоді люди різного віку сприймають кохання, я провела невелике емпіричне дослідження. У дослідженні взяли участь 30 респондентів – 15 студентів та 15 школярів із міста Харків. Учасники відрізнялися за віком, рівнем самостійності та соціальними умовами життя, що дало змогу простежити як вікові, так і соціальні відмінності у ставленні до любові. Для збору даних були використані дві методики: «Тріада кохання» Р. Стернберга, яка дозволяє виміряти рівень інтимності пристрасті та зобов'язання, і «Семантичний диференціал», який допоміг визначити емоційне забарвлення уявлень про кохання, результати представлені в таблиці 1 та на рисунку 1.

Таблиця 1. Компоненти кохання за Р. Стернбергом (середні значення)

Компонент	Студенти	Школярі
Інтимність	7.2	6.4
Пристрасть	6.2	7.1
Зобов'язання	7.0	5.6

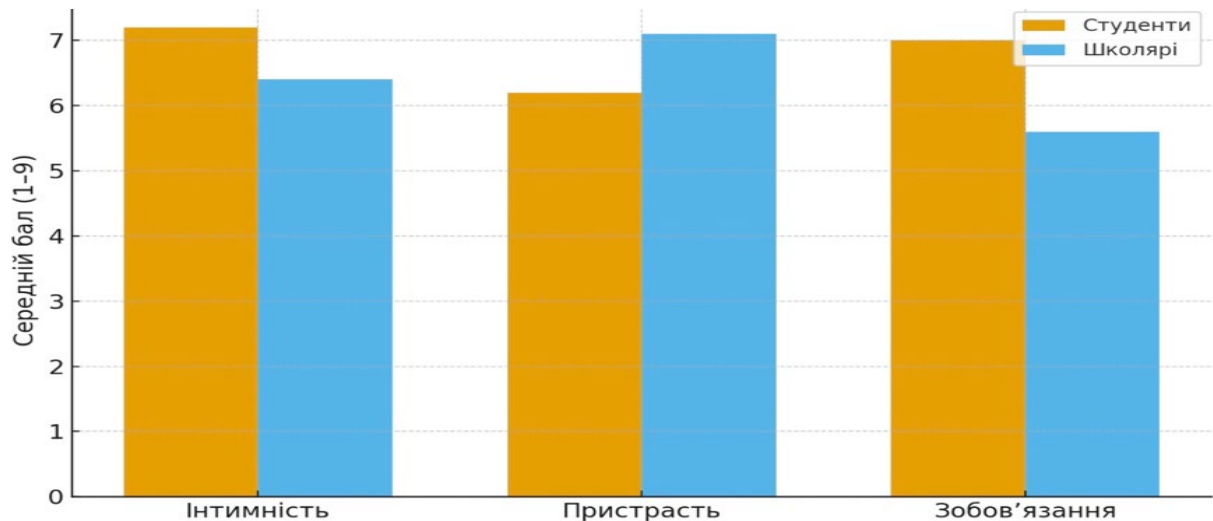

Рисунок 1 – Порівняння компонентів кохання за Р. Стернбергом

Результати дослідження підтвердили, що у школярів переважає компонент пристрасті, тоді як у студентів – інтимність і зобов'язання. Це свідчить про те, що з віком кохання втрачає елементи імпульсивності набуває більшої глибини та зрілості. Школярі схильні сприймати любов як яскраве, емоційне переживання, тоді як студенти - як почуття відповідальності, стабільності і взаємної підтримки.

Таблиця 2 – Семантичні оцінки поняття «кохання» (Методика Ч. Осгуда)

Шкала	Студенти	Школярі
Добре – погане	2.2	2.0
Близьке – далеке	1.9	2.1
Спокійне – тривожне	0.8	1.6
Сильне – слабке	1.7	1.1
Відповідальне – безвідповідальне	1.8	1.2
Зріле – інфантильне	1.7	0.9

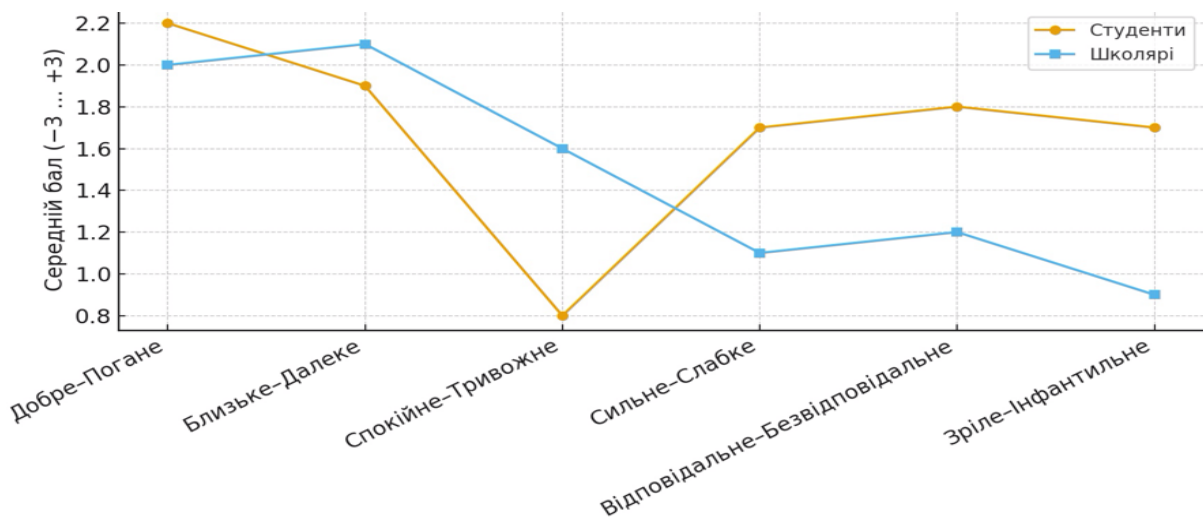

Рисунок 2 – Графік семантичних оцінок поняття «кохання» (методика Ч. Осгуда)

Дослідження показало не лише вікові, а й соціальні відмінності у сприйнятті кохання. Соціальний статус респондентів суттєво впливає на їхні уявлення про любов: школярі ще перебувають у залежних від дорослих соціальних ролях, тоді як студенти вже активно взаємодіють із суспільством, формують власні цінності та життєві пріоритети. Вони стикаються з реальністю відповідальності, вибору, втрат і самостійності, що змінюють саму структуру почуття. У студентів кохання набуває зрілості та осмисленості, тоді як у школярів воно залишається романтизованим, імпульсивним, емоційно нестабільним. Ці соціальні чинники – рівень автономності, життєвий досвід, участь у суспільному житті – є вирішальним у формуванні любовно-ціннісних орієнтації молоді.

Соціальні відмінності у сприйнятті кохання проявилася опосередковано - через результати використаних методик. Зокрема, студенти, які мають вищий рівень самостійності, життєвого досвіду та соціальної активності, показали більш високі показники інтимності і зобов'язання, що свідчить про зріле, відповідальне ставлення до любові. Натомість школярі, які перебувають у

залежних соціальних умовах (навчання, сімейний контроль, емоційна нестабільність), продемонстрували переважання пристрасті та емоційної напруженості у сприйнятті любові. За методикою семантичного диференціалу це підтвердилося у виборі характеристик «активне», «тривожне», «інфантильне», тоді як студенти частіше асоціювали кохання зі словами «зріле», «відповідальне» та «спокійне». Таким чином, соціальний контекст (ступінь самостійності, умови життя, досвід взаємин) суттєво впливає на те, як молодь розуміє і переживає кохання.

Отримані результати показують, що в умовах сучасного українського суспільства кохання для молоді зберігає свою цінність, але набуває нових форм. Війна, цифровізація та соціальні зміни сприяють появі прагнення до більш глибоких, усвідомлених зв'язків, де цінується не лише емоційна інтенсивність, а й стабільність, партнерство та довіра. Для гармонізації любовно-ціннісних орієнтацій молоді необхідно розвивати емоційну грамотність, психологічну просвіту, формувати критичне мислення щодо медіаобразів кохання і підтримувати розвиток зрілих форм прив'язаності. Таким чином, любов у молоді залишається не лише почуттям, а й важливим ресурсом людяності, стійкості і духовного розвитку.

Список джерел інформації

1. Слюсар Л.І. Шлюб в Україні. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. 2021. С. 158–170.
2. Українське суспільство в умовах війни. Рік 2023: колективна монографія / за ред. Є. Головахи, С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України. 2023.
3. Шевченко Н.Ф., Зайченко Л.В. Вплив психологічної сепарації на уявлення про любов у юнацькому віці. *Journal of Modern Psychology*. 2022. №3(26). DOI:10.26661/2310-4368/2022-3-20 С. 153–156.
4. Денисовець Т. Дослідження ціннісних установок молоді на шлюбно-сімейні взаємини. *Педагогічні науки*. 2022. №79. С.14-20.